

Delårsrapport med prognos 1 2023

Socialnämnden

Beslutad av Socialnämnden, den 25 maj 2023.

Innehåll

1	Förslag till beslut	3
2	Områdeschefens bedömning och analys	4
2.1	Områdeschefens analys av verksamhetens prognos	4
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	4
2.3	Förväntad utveckling 2024–2026.....	5
3	Delårsresultat och prognos 1 för år 2023	6
3.1	Enheternas delårsresultat och prognos.....	7
3.2	Intäcks- och kostnadsutveckling.....	8
3.3	Verksamhetens delårsresultat och prognos	9
3.3.1	Verksamhetsförutsättningar.....	9
3.3.2	Övergripande och nämnd, Förebyggande, Myndighet och Eget utförande	10
3.3.3	Ensamkommande barn och unga	11
3.3.4	Externa vård- och behandlingskostnader	12
3.4	Investeringar	13
4	Bilagor	14
	Bilaga 1 Beslutade åtgärder.....	14
	Bilaga 2 – Beläggning eget utförande.....	16

1 Förslag till beslut

Delårsrapport med prognos 1 syftar till att redovisa det ekonomiska resultatet efter årets fyra första månader samt en första ekonomisk prognos för helåret 2023.

Socialnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs, bidra till kommunens strategiska utveckling, arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet samt upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Verksamheten ska genomföra sitt grunduppdrag med god kvalitet och rättssäkerhet samt utveckla verksamheten mot de nämndmål Socialnämnden fastslagit för 2023, inom ramen för de strategiska mål som satts upp i ÖSB. För att göra detta har verksamheterna ekonomiska och personella resurser som ska användas på ett effektivt sätt.

Tillsammans bidrar resurserna till kommunens mål om en långsiktig och hållbar ekonomi. Detta kräver bland annat att nämnden är en attraktiv arbetsgivare, bidrar till att kommunens lokaler nyttjas på ett effektivt sätt, samt med hjälp av digitalisering och annan kvalitetsutveckling utvecklar sin verksamhet.

Den första ekonomiska prognosen för 2023 visar ett förväntat underskott på 81,8 mnkr. Nämndens verksamheter i egen drift, exklusive ensamkommande barn och unga, väntas redovisa ett underskott på 1,9 mnkr. Verksamheten för ensamkommande barn och unga väntas ha ett litet överskott på 0,2 mnkr vid året slut medan verksamheten externa köp prognosticerar ett underskott på 80,1 mnkr mot budget. Nämnden har fått en ramkompensation under våren på 9,9 mnkr för indexuppräknning av externa köp samt 0,4 mnkr för bidrag och avtal.

Socialförvaltningens förslag till Socialnämnden

1. Socialnämnden fastställer Delårsrapport med prognos 1 för 2023.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. I syfte att säkerställa en ekonomi i balans får förvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder i enlighet med *Bilaga 1, Beslutade åtgärder*. Beslutade och vidtagna åtgärder ska löpande följas upp under året.

2 Områdeschefens bedömning och analys

2.1 Områdeschefens analys av verksamhetens prognos

Socialnämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 81,8 mnkr för 2023. Nästan hela avvikelsen återfinns inom köp av extern vård och behandling där fler individer per dygn beviljats insats, än vad tilldelad ram täcker kostnaderna för. Nämnden ser fortsatt en viss negativ utveckling avseende familjehemsvård, där allt större andel insatser utförs via konsultorganisation till en högre kostnad än via egna uppdragstagare.

Bedömningen är fortsatt att nämndens möjlighet att genomföra verksamheten billigare än idag, och säkerställa att den kommunala köpkraften räcker för målgruppernas behov, är genom att utföra en högre andel insatser i egen regi, vilket också skapar en högre grad av kontroll över process och kvalitet.

Flera kartläggande och verksamhetsutvecklande uppdrag pågår eller planeras för att åstadkomma detta. Utmaningen är att en högre andel insatser i egen regi av nödvändighet innebär en högre nivå av fasta kostnader i form av främst personal och lokaler. Även kommunens fleråriga process för lokalförsörjning är en utmaning.

För att säkra effektivitet vid en mer omfattande verksamhet i egen regi, behöver också i viss mån flexibiliteten minska i enskilda ärenden gällande individuella lösningar och matchning mot lämpligaste utförare utifrån individens behov.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Många av nämndens verksamheter har stora eller mycket stora utmaningar i att rekrytera och behålla medarbetare med relevant kompetens och erfarenhet utöver grundkompetens, vilket ofta ger längre rekryteringsglapp och längre introduktionstid än vanligt. Konsekvensen är bland annat ett oönskat överskott av budgeterade medel för personalkostnader och sviktande förutsättningar att bedriva effektiv handläggning och kvalitativa insatser i kommunens egen regi. Strategiskt arbete tillsammans med HR-avdelningen pågår. Verksamheternas ambition är att nyttja hela budgetutrymmet som avsatts för personalkostnader, och på så sätt bidra till lägre andel externa insatser och när det är lämpligt kortare placeringstider genom kompletterande hemmaplanslösningar.

Under vintern har den lokalt baserade desinformationsspridningen om IFOs uppdrag och verksamhet ökat i omfattning. Konsekvenserna innebär återkommande bedömningar och hantering av hot, risk och säkerhet, med personlarm och väktarrondering i såväl verksamhetslokaler som privata hemmiljöer. Situationen påverkar medarbetarens arbetsmiljö, men också ledningsresurser och ekonomi. Verksamheten ser att förutsättningar för personalförsörjning och den medborgarnära verksamheten och en rättssäker handläggning i förlängningen riskerar att påverkas.

Från 1 oktober 2023 förändras kollektivavtalets regler avseende medarbetarens rätt till schemalagd dygnsvila, som en anpassning till EU:s arbetsstidsdirektiv. Detta påverkar verksamheter vars personal även arbetar andra tider än kontorstider, så som boendeverksamheter, HVB, socialjouren och fältgruppen. Vilken påverkan förändringen kommer ha analyseras fortfarande, men klart är att verksamheter kommer behöva utöka bemanningen och därmed sina kostnader, för att uppfylla kraven. Det finns också risk för att attraktiviteten för schemalagda tjänster påverkas och därmed ökar kompetensförsörjningsutmaningen.

2.3 Förväntad utveckling 2024–2026

Socialtjänsten och Socialnämndens ansvarsområde är inne i en tid av förändring, för att möta välfärdens resursutmaningar och de sociala utmaningar som finns i dagens samhälls- och familjeliv. De former för socialt arbete som etablerades på 80- och 90-talet, efter att nuvarande Socialtjänstlagen kom 1982, går nu in i en reformperiod som väntas påverka såväl lagstiftning, organisering och arbetssätt, som processer och samverkansstrukturer. Det innebär att Socialnämndens verksamheter de närmaste åren kan antas behöva hantera större förändringar på lokala, regionala och nationella initiativ.

Under året pågår fortsatt utveckling av samverkan, integrerade verksamheter och gemensamma arbetssätt inom ramen för den nya Socialförvaltningen.

På nationell nivå fortgår beredningen av förslag till ny Socialtjänstlag på Socialdepartementet. Samtidigt bereds också förslag på en ny fördelning av ansvaret för missbruksvård, mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård, där behandlingsansvaret läggs på regionerna. Därtill väntas nya regleringar kring skydd för våldsutsatta barn och vuxna. Regeringen har också aviserat ändringar i regleringar kopplat till unga i kriminalitetsutveckling.

Utvecklingsarbetet har en tydlig koppling till omställningsarbetet till Nära vård, som i övrigt också omfattar alla målgrupper som är behov av insatser från flera kommunala eller regionala aktörer. Frågor om gränsdragningar mellan verksamheters ansvar respektive uppdrag och möjligheter till samarbete kring enskilda, såväl inom kommunen som i relation till andra aktörer, är fortsatt utmanande. Offentliga verksamheters ekonomiska, bemanningsmässiga och organisatoriska situation skapar risk för att Socialnämnden, inom ramen för nämndens yttersta ansvar för medborgarna, får stå för kostsamma insatser i väntan på andra huvudmäns insatser.

Arbetet inom NOD-projektet förväntas innebära stora förändringar i arbetssätt och arbetsvardag för medarbetarna. För såväl nämndens myndighetsutövning som eget utförande har arbetet inom projektet pausats, till förmån fördjupade förstudier förberedande projekt. NOD-projektet innebär också att förändringar i nuvarande lokaler behöver stå tillbaka. När arbetet pausas och fördröjs innebär det stora utmaningar i att säkerställa lämpliga utrymmen och fysisk arbetsmiljö vid exempelvis personalförstärkning och utökning av verksamhet i eget utförande.

Nämnden ser möjliga konsekvenser för verksamheten, av den ekonomiskt osäkra tid som Sverige och omvärlden är i. Ytterligare en tid av individuell och kollektiv stress riskerar att öka belastningen på redan utsatta grupper och familjer. På längre sikt kan en lågkonjunktur innebära betydande påverkan för många av de målgrupper nämnden möter, rörande exempelvis barns utsatthet och missbruk.

Därutöver måste Socialnämnden ha förmåga att möta förändringar och händelser i omvärlden, så som exempelvis upploppet i Sveaparken som gett merarbete och merkostnader kopplat till placeringar av minderåriga. Men även merarbete och pedagogiska utmaningar utifrån den opinionsbildning som pågår kring den svenska socialtjänstens uppdrag rörande barn i behov av skydd och stöd. Det senare ger även kraftigt ökade kostnader för bevakning, samt bidrar till ytterligare utmaningar gällande kompetensförsörjning och nämndens möjligheter att motivera familjer och enskilda till nödvändiga insatser.

3 Delårsresultat och prognos 1 för år 2023

Budgetförändringar mot verksamhetsplanen

Socialnämnden har tilldelats ökade budgetanslag samt ombudgeteringar under april månad, detta avser:

- Kompensation för indexökningar för externvård samt bidrag och avtal
- Kompensation för preliminära löneökningar
- Hyreskompensation för hyresökningar
- Ombudgetering NOD-projektet
- Ombudgetering statistikdatabas SKR

Nämnd/anslag, belopp i tkr	Aktuell budgetram 2023-02-28	Tilläggsanslag KS index samt hyror mm	Tilläggsanslag lönerevision 9 mån exkl kommunal	Ombudgetering NOD	Ombudgetering AKA samt SKR	Aktuell budgetram 2023-04-30
Socialnämnden	634 718	12 611	7 452	-639	300	654 442

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Utfallet för perioden januari till och med april är 247,2 mnkr av en budget på 654,4 mnkr vilket gör att 38 procent av budgeten är förbrukad och Socialnämnden har därmed ett underskott på 23,3 mnkr mot periodens budget. Utfallet är 42,3 mnkr högre än för samma period 2022.

Externa vård- och behandlingskostnader visar för perioden ett underskott på 26,1 mnkr. Detta till följd av fler insatser än det finns utrymme för i budget. Det är konsulentstödda familjehem som ökat mest. I prognosen bedöms antalet personer per dygn ligga på ungefär samma nivå som utfallet för perioden jan-april. Vilket innebär att kostnadsprognosen är hänförlig till ackumulerade kostnader för nuvarande nivå av insatser.

Nämndens egna verksamheter bidrar med ett överskott på 3,1 mnkr för perioden jan-april där främst lägre personalkostnader till följd av kompetensförsörjningsutmaningar bidrar till överskottet. Prognosen beräknas till 1,9 mnkr i underskott. Från och med i år har verksamheten fått Kvinnohuset till sig från Programnämnden. Även IoP och avtal har övergripande och nämnd nu ansvar över.

Ensamkommande barn och unga redovisar ett underskott på 0,2 mnkr. Verksamheten för EKB bedrivs både inom egen verksamhet, myndighet och genom externa köp men redovisas separat för att jämföras mot intäkterna från Migrationsverket som ska täcka alla kostnader och väntas gå med ett litet överskott vid årets slut. Här ingår även flyktingmottagande – Ukraina.

Bedömningen är att kostnaderna kommer att uppgå till 736,3 mnkr vid årets slut vilket ger ett underskott på 81,8 mnkr som motsvarar en avvikelse på 12,5 procent mot budget. Nästan hela underskottet väntas inom extern vård och behandling och beräknas till -80,1 mnkr. En ramkompensation på 9,9 mnkr gällande indexuppräknning inom externa köp har kommit till under våren.

Effektivisering

Uppföljningen av ett pågående effektiviseringsuppdrag som nämnden har vidtagit, presenteras i bilaga 1. Dessa uppdrag ska även följas upp ekonomiskt för att bromsa kostnadsökningen. I bilagan finns det fyra områden, vad gäller att nyttja personalkostnader så ser vi att det går åt rätt håll nu under kvartal 1. Under våren bereder områdesledningen tre uppdrag om fördjupningar rörande olika insatstyper.

3.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Nämnden har ett underskott på 23,3 mnkr fram till och med april. Prognosen visar ett underskott på 81,8 mnkr. I år har nämnden fått ett effektiviseringskrav på 1%, vilket motsvarar 6,2 mnkr och är i redovisningen fördelat per verksamhetsområde.

Verksamhet	Bokslut 2022, mnkr	Budget 2023, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens utfall, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Prognos helår, mnkr	Avvikelse Budget- Prognos helår, mnkr
Övergripande & nämnd	-11,5	-27,1	-9,1	-9,2	-0,1	-27,3	-0,2
Förebyggande & familjecentraler	-26,0	-29,4	-10,5	-10,9	-0,4	-29,0	0,4
Myndighet	-113,4	-125,7	-43,9	-42,7	1,2	-125,6	0,1
Eget utförande	-160,9	-179,2	-62,7	-60,4	2,3	-181,3	-2,2
Ensamkommande	4,5	-0,7	-0,2	-0,4	-0,2	-0,5	0,2
Externa vård- och behandlingskostnader	-329,7	-292,4	-97,5	-123,6	-26,1	-372,5	-80,1
Nettokostnad	-637,1	-654,4	-223,9	-247,2	-23,3	-736,3	-81,8

Underskottet inom **Övergripande och nämnd** avser larm och bevakningskostnader. Bevakningskostnader avser i sin tur kostnader för väktare, larmväska och larmutryckning.

Förebyggande och familjecentraler har ett underskott på 0,4 mnkr främst till följd av uteblivet statsbidrag gällande ersättning för utsatta områden, dock förväntas ersättningen komma senare under året. Prognosen visar ett överskott på 0,4 mnkr och är bland annat hänförlig till vakanta tjänster.

Myndighet visar ett överskott på 1,2 mnkr för perioden och prognosen förväntas landa på ett överskott på 0,1 mnkr. Familjehem har fått statsbidrag på ca 1,2 mnkr avseende förstärkt bemanning inom barn- och ungdomsvården. Det är en minskning med 0,3 mnkr jämfört med tidigare år. Personalkostnader visar ett överskott på 1,2 mnkr men förväntas landa på ett underskott på 0,5 mnkr i prognos, vilket främst är hänförlig till förstärkt bemanning inom flera enheter.

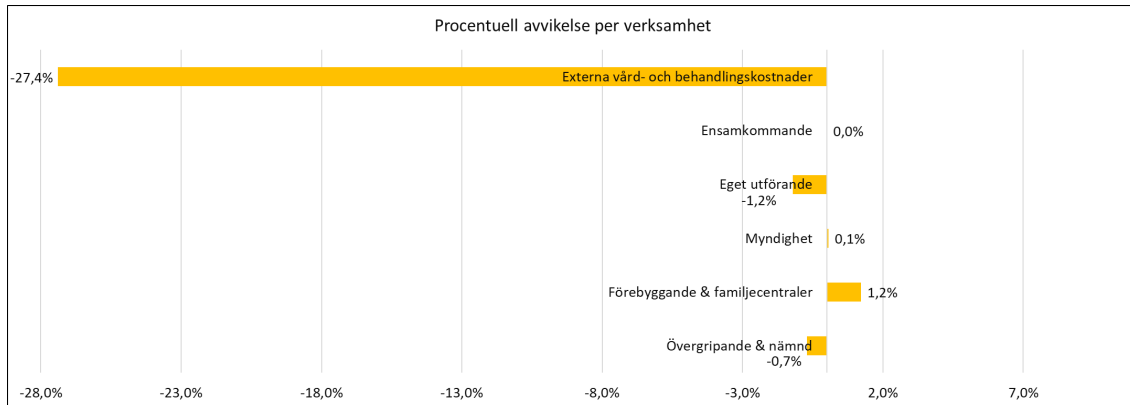
Eget utförande har ett överskott på 2,3 mnkr mot periodens budget, dock förväntas helårsprognosen landa på ett underskott på 2,2 mnkr. Anledningen till underskottet är främst effektiviseringskravet. Därutöver visar verksamheten högre kostnader för personalkostnader då verksamheten förväntas ha förstärkt bemanning på några enheter. Dessutom har Barnahus inte fakturerat länskommunerna än, detta sker under sommaren.

Verksamheten för **ensamkommande barn och unga** förväntas landa på ett överskott mot budget på 0,2 mnkr. Lägre intäkter väntas dock under året i och med att antalet barn och unga med ersättning från Migrationsverket minskar under året. Externa insatserna är hittills fler än budgeterat för perioden, men väntas minska.

Kostnaderna för **extern vård och behandling** visar ett underskott på 26,1 mnkr för perioden. Prognosen förväntas landa på ett underskott på 80,1 mnkr inkl. ramjustering för indexuppräknig på 9,9 mnkr. Underskottet är hänförlig till att det har varit betydligt fler individer i insats per dygn än vad budgetutrymmet tillåter. Dessutom är ökningen störst inom konsulentstödda familjehem för barn. Antalet personer per dygn bedöms ligga på ungefär samma nivå som utfallet för perioden.

Därmed härleds kostnadsprognosen till ackumulerade kostnader för nuvarande nivå av insatser.

Socialnämndens prognostiserade procentuella avvikelse för helåret är -12,5 %, mätt i förhållande till nämndens totala budgeterade kostnader. Stapeldiagrammet visar den procentuella avvikelsen per verksamhet, mätt i förhållande till respektive verksamhets budgeterade kostnader.

3.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Verksamhetsgrupp	2022 Bokslut	2022 Budget	2022 Ack utf april	2022 Förbr%	2023 Budget	2023 Ack utf april	2023 Förbr%	Prognos Helår (April)	Avvikelse
100 Politisk verksamhet	-2 246	-2 027	-901	44,4	-2 234	-1 049	46,9	-2 976	-742
551 Missbruksvård vuxna	-109 250	-41 630	-36 100	86,7	-50 846	-40 430	79,5	-51 650	-804
553 Övrig individ o familjeomsorg	-180 575	-441 903	-61 695	14,0	-470 364	-72 021	15,3	-552 209	-81 845
561 Barn och ungdomsvård	-349 163	-125 593	-107 319	85,4	-130 318	-133 433	102,4	-128 708	1 611
600 Flyktningmottagande	4 157	-553	283	-51,1	-680	-277	40,7	-708	-28
	-637 076	-612 505	-205 732	33,6	-654 442	-247 213	37,8	-736 254	-81 812

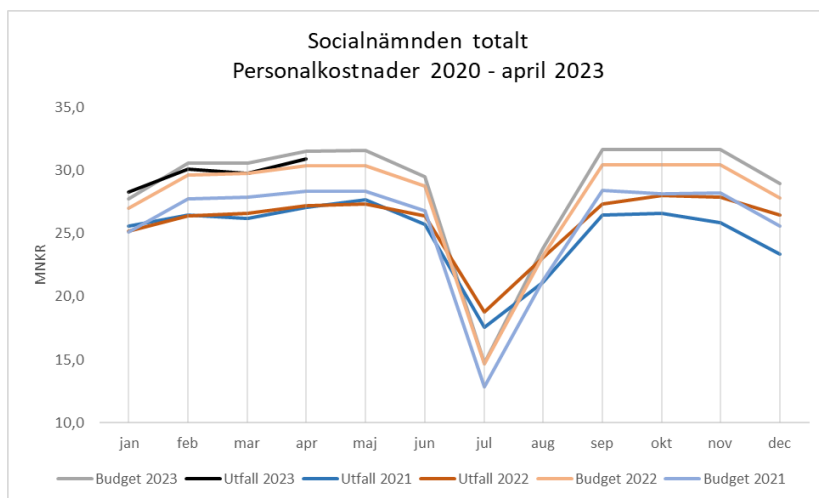
Ovanstående tabell redovisar utfall samt prognos utifrån den gällande verksamhetsindelningen under nämndens ansvar. Arbetet med att följa kostnader och intäkter utifrån ovan uppställning behöver vidareutvecklas inom förvaltningen. Jämförelse med föregående år är inte helt relevant då organisationsförändring gjordes vid årsskiftet.

Nämndens nettokostnad väntas öka med totalt 16 procent, vilket motsvarar 101,6 mnkr, från 2022 till 2023. Intäkterna visar en ökning med ca 4,3 mnkr detta beror dock på hur det är budgeterat för ensamkommande barn. Statsbidrag för att täcka kostnader för bemanning inom barn- och ungdomsvården till enheten för familjehem har minskat med ca 0,3 mnkr jämfört med tidigare år.

Socialnämnden Kontgrupp	Bokslut 2022, tkr	Ack utfall tom april 2022, mnkr	Budget 2023, mnkr	Ack utfall tom april 2023, mnkr	Prognos 2023, mnkr	Avvikelse budget - prognos 2023, mnkr	Föränd- ring mnkr 2022-2023	Föränd- ring % 2022- 2023
Intäkter								
Avgifter	2,0	0,5	1,7	0,4	1,7	0,0	-0,3	-16,0%
Bidrag	38,1	11,2	26,3	11,1	30,6	4,3	-7,6	-19,9%
Försäljning av verksamhet	2,7	0,0	2,7	0,1	2,8	0,1	0,1	2,2%
Övriga intäkter	3,5	0,9	4,5	3,9	15,7	11,1	12,2	350,1%
Summa intäkter	46,4	12,6	35,2	15,5	50,7	15,5	4,3	9,3%
Kostnader								
Personalkostnader	-310,6	-105,4	-343,8	-119,0	-352,4	-8,6	41,8	13,5%
Lokalkostnader	-27,7	-9,2	-33,7	-11,1	-31,3	2,3	3,6	13,1%
Köp av verksamhet	-303,6	-90,6	-261,9	-115,8	-341,2	-79,3	37,6	12,4%
Köp från bemanningsföretag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%
Kapitalkostnader	-0,6	-0,2	-0,7	-0,2	-0,7	0,0	0,0	4,2%
Övriga kostnader	-38,4	-12,1	-49,5	-16,5	-61,3	-11,8	22,9	59,7%
Summa kostnader	-681,0	-217,5	-689,6	-262,7	-787,0	-97,3	105,9	15,6%
Netto	-634,6	-204,9	-654,4	-247,2	-736,3	-81,8	101,6	16,0%

Personalkostnaderna väntas öka med 41,8 mnkr jämfört med förra året, inklusive årets löneökningar. Lönekomensationen som hittills har kommit är preliminär och täcker inte alla löneökningar. Orsaken till högre personalkostnader är att fler enheter förväntas bemanna upp främst inom Myndighetsverksamhet men även inom Eget utförandet.

Nedanstående bild visar personalkostnadsutvecklingen från år 2020 i jämförelse till budget. I år syns att matchningen mellan budget och utfall är mer i balans än tidigare år. Detta är i enlighet med planerad åtgärd som över tid antas bromsa utvecklingen inom externa köp.

Köp av verksamhet avser främst köp av extern vård och behandling, inklusive ensamkommande barn och unga. Kostnaden väntas öka med 37,6 mnkr jämfört med helår 2022, bl.a. till följd av ökade dygnskostnader samt fler insatser.

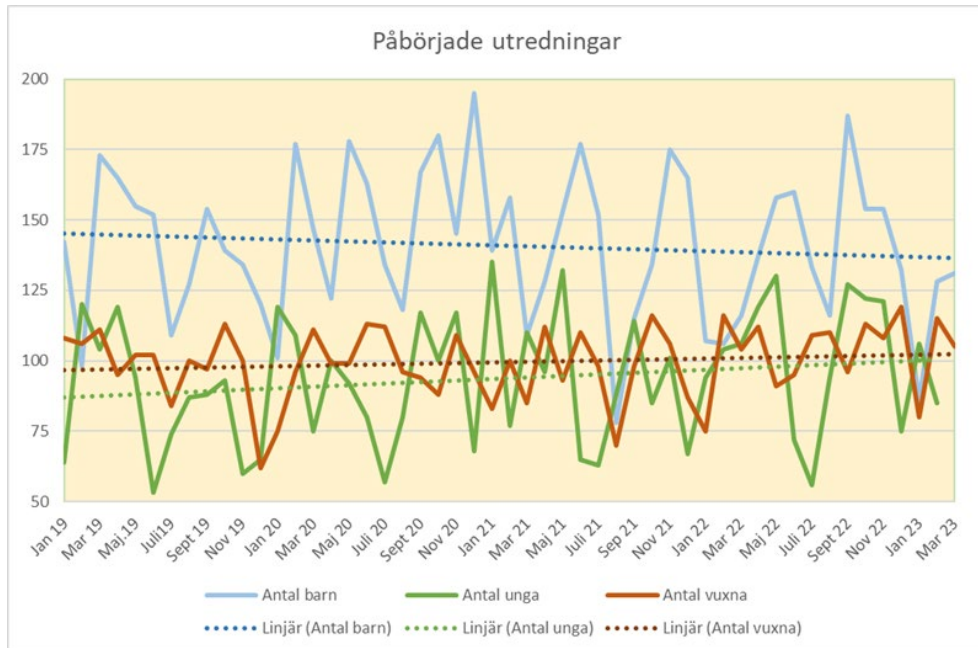
3.3 Verksamhetens delårsresultat och prognos

3.3.1 Verksamhetsförutsättningar

Påbörjade utredningar

Påbörjade utredningar används för att visa på nuvarande inflöde av medborgare i kontakt med Socialnämnden. För att få en bild av helheten behöver redan pågående utredningar samt pågående insatser läggas till.

Antalet påbörjade utredningar varierar mellan månaderna. Trendlinjen är ett medelvärde av de tolv senaste månaderna och visar om antalet påbörjade utredningar ökar eller minskar jämfört med tidigare period.

Antal påbörjade utredningar har i genomsnitt varit 303 per månad, vilket är lägre än samma period för de senaste åren. Diagrammet ovan visar att antal genomsnittliga påbörjade utredningar för barn minskar något under åren. För unga sågs en tydlig ökning som nu har avtagit. Vuxna ökar däremot.

Påbörjade utredningar, genomsnitt/mån	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Barn	114	143	139	152	140	140	112
Unga	67	81	87	93	95	103	88
Vuxna	84	89	98	99	97	104	104
Totalt snitt/mån	265	313	324	344	331	347	303

3.3.2 Övergripande och nämnd, Förebyggande, Myndighet och Eget utförande

Avsnittet omfattar nämndens gemensamma verksamheter för administration, myndighetsutövning samt verksamheterna för nämndens interna utförande. Verksamheten för ensamkommande barn och unga, både myndighet och insatser, redovisas separat.

Avvikelsen mot periodens budget är 3,1 mnkr och beror främst på lägre personalkostnader än beräknat.

Intäkterna visar ett underskott på 1,1 mnkr mot periodens budget. Förebyggande enheten har ännu inte fått ersättning för utsatta områden, däremot har enheten för familjehem fått statsbidrag på 1,2 mnkr.

Lokalkostnaderna har ett överskott på 0,1 mnkr för perioden. Övriga kostnader redovisar ett överskott på 0,6 mnkr till och med april. Här finns fakturor som ännu inte är konterade.

Kontoslag	Periodens nettoutfall, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Budget 2023, mnkr	Prognos 2023, mnkr	Avvikelse Budget-Prognos helår.	Periodens nettoutfall 2022, mnkr	Periodens avvikelse 2022, mnkr	Bokslut 2022, mnkr
Intäkter	3,1	4,2	-1,1	12,6	12,5	-0,2	3,4	0,0	14,2
Personalkostnader	-98,0	-101,4	3,3	-286,9	-290,9	-3,9	-88,1	9,4	-257,6
Lokalkostnader	-11,1	-11,2	0,1	-33,7	-31,3	2,3	-9,0	0,1	-29,8
Övriga kostnader	-17,2	-17,8	0,6	-53,4	-53,6	-0,2	-11,5	1,2	-38,7
Nettokostnad	-123,2	-126,2	3,1	-361,3	-363,3	-1,9	-105,1	10,6	-311,9

Prognosen för helåret 2023 visar ett underskott på 1,9 mnkr. Intäkterna visar ett underskott på 0,2 mnkr då ersättning för utsatta områden inom förebyggande förväntas komma in senare under året.

Personalkostnaderna väntas ge 3,9 mnkr i underskott på helår. Största anledningen är att verksamheterna förstärker deras bemanning i syfte att minska de externa kostnaderna.

3.3.3 Ensamkommande barn och unga

Socialnämnden har sedan starten 2008 haft uppdraget inom Örebro kommun att sköta utredning, administration, egna och köpta boenden samt återsökning av statsbidrag inom verksamheten för ensamkommande.

Andra förvaltningar som bedriver verksamhet för ensamkommande är förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete, förvaltningen förskola och skola samt överförmyndaren inom kommunstyrelseförvaltningen.

För att veta den totala nettokostnaden för ensamkommande måste socialförvaltningens siffror för boende och myndighetsutövning läggas ihop med andra förvaltnings kostnader.

Aktuella ärenden

I april 2023 fanns det totalt 29 barn och ungdomar inom verksamheten. 9 är asylsökande, 4 personer är anvisade enligt massflyktingar från Ukraina och 16 personer är kommunplacerade.

Antal individer 230430													
	dec-14	dec-15	dec-16	dec-17	dec-18	dec-19	dec-20	dec-21	dec-22	jan-23	feb-23	mar-23	apr-23
Asylsökande	41	298	176	65	24	17	9	8	10	11	10	9	9
därav flickor				16	6	6	2	3	4	4	4	3	3
därav pojkar				49	18	11	7	5	6	7	6	6	6
Massflyktingar Ukraina, anvisade Örebro									3	3	3	4	4
därav flickor									3	3	3	3	3
därav pojkar									0	0	0	1	1
Kommunplacerade	96	85	105	103	106	84	59	33	17	16	17	18	16
därav flickor				25	31	26	19	7	5	5	6	7	7
därav pojkar				78	75	58	40	26	12	11	11	11	9
TOTALT	137	383	281	168	130	101	68	41	30	30	30	31	29

Platser

I april fanns det totalt 21 boendeplatser inom den egna verksamheten. Av dessa fanns fem inom utsluss och 16 inom familjehem.

Ekonomi

Verksamheten bedrivs med medel från Migrationsverket, därmed ska budgetutrymmet vara 0,0 mnkr. Alla kostnader ska täckas av intäkter.

Kontoslag	Bokslut 2022, mnkr	Budget 2023, mnkr	Periodens budget, mnkr	Periodens utfall, mnkr	Periodens avvikelse, mnkr	Avvikelse Budget-Prognos helår,
Intäkter	11,0	8,1	2,7	6,2	3,5	11,8
Personalkostnader	0,0	-0,7	-0,2	0,0	0,2	0,7
Lokalkostnader	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	0,0	0,0	0,0	-3,8	-3,8	-11,5
Externa köp	-6,1	-8,1	-2,7	-2,8	-0,1	-0,7
Nettokostnad	4,5	-0,7	-0,2	-0,4	-0,2	0,2

För vissa grupper utgår ingen ersättning, bland annat kommunplacerade svenska medborgare. I april fanns det tre kommunplacerade ungdomar som fått svenskt medborgarskap.

Omställning

Utförligare rapportering gällande kostnader för omställning kommer i samband med bokslut.

3.3.4 Externa vård- och behandlingskostnader

Den verksamhet som nämnden inte kan eller får bedriva själva utförs via externa aktörer, dessa redovisas separat.

Avvikelsen för perioden visar ett underskott på 26,1 mnkr mot budget och prognosen visar ett underskott på 80,1 mnkr. Nämnden har fått en utökning av rambudget med ca 9,9 mnkr under våren gällande indexuppräknings av externa köp.

apr-23	Personer snitt per dygn				Kostnad snitt per dygn				Total budget 2023, mnkr	Periodens budget (mnkr)	Periodens utfall (mnkr)	Avvikelse för perioden (mnkr)	Prognos Personer snitt per dygn	Prognos Kostnad snitt per dygn	Prognos avvikelse mot budget (mnkr)	Prognos total kostnad
	Utfall helår 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023									
Extern vård o behandling per verksamhet																
Barn																
Institutionsvård	17	15	17	17	6 041 kr	5 700 kr	7 738 kr	35,4	11,8	16,6	-4,8	19	7 500 kr	-16,6	52,0	
Familjehemsvård internt*	75	70	85	74	37 415 kr	38 000 kr	43 747 kr	38,7	12,9	12,9	-0,1	72	43 747 kr	0,9	37,8	
Familjehemsvård externt	31	53	33	65	2 354 kr	2 300 kr	2 304 kr	27,7	9,2	17,9	-8,7	65	2 300 kr	-26,9	54,6	
Kontaktperson-familj								3,2	1,1	0,8	0,3			0,8	2,4	
Personligt stöd/öppenvård (med ångavriker)	4	3	5	3	1 702 kr	2 000 kr	2 131 kr	3,7	1,2	0,8	0,4	3	2 131 kr	1,3	2,3	
Personligt stöd/öppenvård (övriga)**	(38)	(16)	(35)	(16)				3,5	1,2	1,8	-0,7	(16)		-2,0	5,5	
Summa	127	141	140	159				112,1	37,4	50,8	-13,5	159		-42,5	154,6	
Unga																
Institutionsvård	42	42	34	43	4 808 kr	4 887 kr	4 997 kr	60,6	20,2	25,5	-5,3	43	5 000 kr	-17,8	78,5	
Familjehemsvård internt*	48	43	58	47	17 360 kr	21 000 kr	19 149 kr	14,5	4,8	3,6	1,2	46	19 149 kr	3,9	10,6	
Familjehemsvård externt	27	39	25	33	2 409 kr	2 500 kr	2 582 kr	22,8	7,6	5,0	2,6	32	2 570 kr	-7,2	30,0	
Kontaktperson-familj								0,9	0,3	0,3	0,0			0,1	0,8	
Personligt stöd/öppenvård (med ångavriker)	17	27	16	23	1 686 kr	1 650 kr	1 746 kr	9,6	3,2	4,8	-1,5	23	1 700 kr	-4,6	14,3	
Personligt stöd/öppenvård (övriga)**	(11)	(8)	(12)	(5)				2,0	0,7	0,5	1,2	(6)		3,5	-1,5	
Summa	134	151	133	145				110,5	36,8	38,6	-1,8	144		-22,2	132,7	
Jourhem, kontrakterade*	10	11	12	11	40 136 kr	46 530 kr	48 977 kr	6,7	2,2	2,2	0,1	10	48 977 kr	0,8	5,9	
Vuxna																
Institutionsvård missbrukare	39	38	27	37	2 969 kr	2 840 kr	2 804 kr	27,5	9,2	12,3	-3,1	35	2 800 kr	-8,3	35,8	
Öppenvård missbrukare	18	15	15	16	1 557 kr	1 600 kr	1 526 kr	8,8	2,9	2,9	0,0	17	1 550 kr	-0,9	9,6	
Boende missbrukare	27	33	26	28	1 283 kr	1 420 kr	1 460 kr	13,5	4,5	4,9	-0,4	28	1 460 kr	-1,4	14,9	
Familjehem missbrukare	8	9	7	15	2 185 kr	2 100 kr	2 161 kr	5,0	1,7	3,9	-2,2	14	2 161 kr	-6,1	11,0	
Vård icke missbrukare	29	27	25	28	2 139 kr	2 400 kr	2 423 kr	21,9	7,3	8,0	-0,7	28	2 400 kr	-2,6	24,5	
Summa	121	122	99	123				76,6	25,5	31,9	-6,4	122		-19,3	95,9	
Återsökt moms								- 13,5	- 4,5	- 5,5	1,0			3,1	-1,7	
Totalt	392	425	383	438	2 648 kr	2 672 kr	2 897 kr	292,4	97,5	123,6	-26,1	435	2 870 kr	-80,1	372,5	

*Kostnad per månad för arvode och omkostnadsersättning. Ingår inte i beräkningen av genomsnittlig kostnad per dygn.

** Antal individer med insats någon dag per månad. Ingår inte i summa personer snitt per dygn.

Personer med extern insats per dygn budgeterades 2023 vara i genomsnitt totalt 383 personer för att nå en budget i balans. Nämndens ramtilldelning räcker inte till att budgetera för hela det förväntade behovet av lagstadgade insatser till medborgare.

Fram till och med april har nämnden köpt i genomsnitt 438 insatser per dygn, vilket är högre än genomsnittet för de senaste åren. Det är främst externa familjehem till barn som har fler personer jämfört med föregående år medan egna familjehem ökar lite för både barn och unga. Även familjehem vuxna missbrukare visar en ökning.

Andelen barn och unga i extern familjehemsvård har senaste åren legat runt 25 procent, och 2021 ca 30 procent. Hittills i år utgör barn och ungdomar i externa familjehem ca 45 procent av familjehemsplaceringarna, vilket är på samma nivå som förra året.

Barn har i genomsnitt haft 19 fler insatser per dygn än budgeterat, insatserna är också dyrare än budget. Periodens avvikelse landar på -13,5 mnkr. Orsaken är främst fördelningen mellan familjehemstyperna. Det är betydligt fler konsulentstödda familjehem och färre interna familjehem än budgeterat, samtidigt som de externa/konsulentstödda familjehemmen dyrare än de interna. Det handlar om att det är svårt att hitta egna familjehem, konkurrensen är stor. Barn hamnar i långa jourplaceringar och till slut så placeras barnet stadigvarande i ett konsulentstött hem när det bedöms som barnens bästa utifrån anknytning mm. Utfallet för perioden januari till mars påverkas också av att en handfull barn har stödbehov i HVB-vård som ger en kostnad mellan 5,7 upp till 16 tkr/dygn. Under perioden är utfallet för gruppen ca 7,1 mnkr.

Till och med april har i genomsnitt 145 barn per dygn haft en extern insats och bedömningen är att den nivån fortsätter året ut.

Unga har i genomsnitt haft 12 fler insatser per dygn än budgeterat och totalt har i genomsnitt 145 unga haft en insats varje dygn till och med april. Även här är andelen konsulentstödda familjehem högre än budgeterat vilket ökar kostnaden per familjehemsinsats. Dessutom har dygnspriset för interna familjehemsvård ökat jämfört med tidigare år.

Prognosens avvikelse visar ett underskott på 22 mnkr på helår. Bedömningen är att antalet genomsnittliga personer fortsätter på samma nivå som idag.

Vuxna med extern insats har i genomsnitt varit 123, vilket är i nivån med utfallet under de senaste åren. Periodens avvikelse visar ett underskott på 6,4 mnkr. Boende missbrukare visar däremot en liten minskning jämfört med tidigare år.

Institutionsvård ligger på samma nivå som tidigare år. Behovet av insatser är högre än vad budget tillåter och det är även de dyrare insatserna som har fler individer utöver budget.

I prognosen bedöms antalet personer i insats i genomsnitt per dygn ligga på ungefär samma nivå som genomsnittet idag.

3.4 Investeringar

Investeringsbudgeten är en separat kommungemensam budget. När en investering görs blir det en kapital- och räntekostnad i verksamheten. Den kostnaden måste verksamheten täcka i ordinarie driftsbudgeten.

Nämndens budget för inventarieinvesteringar uppgår till 1 500 tkr, varav 500 tkr är fördelat till Gnistan. Cirka 131 tkr har använts hittills till att köpa arbetsmöbler till Utredning Vuxna samt till Familjehemsenheten.

Bilagor

Bilaga 1 – Beslutade åtgärder

Tabell: Beslutade åtgärder

Beslutad åtgärd 1	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
Förstärkt bemanning i syfte att minska kostnadsdrivande externa köp av vård och behandling.	2022-01-20 2023-02-16	Soc 1525/2020 Soc 118/2023				Den förväntade effekten är högre effektivitet i handläggningen och högre andel insatser i egen regi.
Kommentar	<p>Tidigare år har nämnden haft en balanspost på 7,0 mnkr gällande outnyttjade personalkostnader som förväntades balanseras av överskott inom övriga egna verksamheter. Denna balanspost är borttagen och i stället fördelad till verksamheterna för att kunna säkra grundbemanningen, effektivisera processerna och skapa förutsättningar för ett utökat internt utförande.</p> <p>Inför 2023 har flera verksamheter bedömt att det finns eget utrymme att förstärka grundbemanningen. Åtgärden följs förutom via ekonomisk uppföljning bla genom modellen med arbetsmängdsmätning. Efter april 2023 syns en bättre matchning mellan personalbudget och utfall jämfört med tidigare år.</p>					
Beslutad åtgärd 2	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
Ökade förutsättningarna att rekrytera och behålla uppdragstagare i form av familjehem och jourhem.	2021-06-17	Soc 608/2021				Ökade förutsättningar för insatser i egna familjehem och därigenom lägre kostnader för externa köp/konsulentstödda familjehem.
Kommentar	<p>Uppdraget innehåller flera delar. Stödet till familjehem utvecklas och förbättras genom tjänstedesign. Processen för placering och uppföljning av vården i jour- och familjehem utvecklas tillsammans med utredningsverksamheten. En testperiod pågår med mentorsfamiljer som en del i stödutbudet till kommunens familjehem i egen regi.</p>					

Beslutad åtgärd 3	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
Optimal placeringstid av ungdomar i extern vård genom kompletterande öppenvård – "hemtagningspaket".	2020-02-18	Soc 967 /2019				Förväntad effekt är kortare placeringstid och snabbare återgång till hemmaplanslösningar, vilket innebär lägre kostnader per dygn. Målet är att en ungdoms sammantagna insatstid vid behov av placering, ska vara billigare än innan det nya arbetssättet.
Kommentar:	År 2020 startade nämnden ett arbete med att korta tiden på institution för unga till förmån för öppenvård på hemmaplan, "hemtagningspaket". Beslut fattades 2021 om att utöka den interna öppenvården för att möjliggöra effekter. Verksamhetens bedömning är att den totala kvalitén på insatsen ökar. Arbetet utvecklas fortfarande och fokus läggs nu på att utveckla mobiliseringen av den unges eget nätverk. En utvärdering med effektberäkningar planeras att presenteras i samband med delår 2.					
Beslutad åtgärd 4	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
Identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi.	2020-10-15	Soc 1063/2020				Målsättningen med åtgärden är att skapa långsiktiga och hållbara planeringsförutsättningar för nämndens eget utförande, vilket även innebär fler insatser i hemmaplanslösningar.
Kommentar:	Riktlinje för biståndsbeslut angående vuxna fastställdes av nämnden under hösten 2021 och en beställning/överenskommelse för motsvarande eget utförande fastställdes av förvaltningschef/biträdande i maj 2022. I juni fick nämnden ett förslag på fördelning av insatser mellan intern och extern regi, inom vuxenområdet – ärendet bereds politiskt. Arbetet fortsätter inom barn och unga-området. Närmast förestående är att fastställa en beställning/överenskommelse för eget utförande på barn och unga-området. Under april 2023 bereder områdesledningen tre uppdrag om fördjupningar rörande olika insatstyper. Två uppdrag syftar till att utreda av förutsättningarna att utöka det egna utförandet och det tredje är ett uppdrag om utökning.					

Bilaga 2 – Beläggning eget utförande

Egna boenden

Nämndens egna boenden har en total ackumulerad beläggning för perioden januari till april på 86 procent. Boenden med kortare vistelsetid har lägre beläggningsgrad då personer inte kan flytta in och ut samma dag. Behovet av dessa platser varierar även i större utsträckning.

Önskad beläggningsgrad på boenden är 95 procent. Boenden med kort insatstid har få platser vilket gör att en tom plats ger stort utslag. Bedömningen är att beläggningsgraden därmed kommer att vara lägre.

Beläggningsgrad % 2023	Platser	Jan	Feb	Mar	Apr	Ack 2023	Ack 2022
HVB; Ungdom	29	94	90	99	105	97	92
Stödboende Ungdom	21	66	79	79	70	74	85
Stödboende Vuxen	48	84	73	81	64	76	84
Referensbostad, Vuxen	14	100	100	100	100	100	99
Totalt (ovägt medelvärde)	112	86	85	90	85	86	90

Gruppbehandling i öppenvård

Öppenvårdsgrupperna har en total ackumulerad beläggning på 94 procent till och med april.

12-stegsgruppen och KBT-gruppen har 8 platser var, de har dock inte fullt hela månaden.

Beläggningsgrad % 2023	Platser	Jan	Feb	Mar	Apr	Ack 2023	Ack 2022
Gruppbehandling Vuxen	16	88	100	106	81	94	77